

Claudi Colomer, el director més jove del franquisme

Amb només 25 anys va fer-se càrrec, el 1946, de la direcció d'El Correo Catalán

—Jaume Fabre—

Comencem en aquest número de *Capçalera* una sèrie d'entrevistes a periodistes veterans que han ocupat, en el passat, càrrecs directius en diaris de Barcelona. Part del material de les entrevistes ja realitzades ha estat utilitzada per al llibre *La premsa uniformada*, sobre els diaris barcelonins dels primers anys del franquisme, de publicació imminent dins la col·lecció *Vaixells de Paper*. Aquesta sèrie d'entrevistes, que podria titular-se perfectament "Els ex", és com un primer tast del llibre i una visió més detallista, i a la vegada més humana i lleugera, d'alguns dels temes que s'hi tracten. Comencem amb Claudio Colomer Marqués, únic director sobrevivent dels que ho van ser als anys quaranta.



FOTOS: LAURA GUERRERO

despatx tancada, amb fustes clavades per la banda de dins. Ramírez, tot i que era d'origen carlí, no havia estat mai un director a gust dels propietaris del diari, però en la primera meitat dels anys quaranta qui manava als mitjans de comunicació no era l'empresa, sinó el ministeri de Governació.

Va ser succeït en la direcció per Claudi Colomer Marqués, que va fer un salt professional

Diego Ramírez Pastor, director d'El Correo Catalán des de la primera meitat dels anys quaranta, va ser acomiadat el 1946 amb males maneres: un dia es va trobar la porta del seu

—Va succeir Diego Ramírez Pastor, imposat des de Burgos a la propietat carlina del diari, i mai ben acceptat —

espectacular des de la corresponsalia del diari a Madrid. Colomer, nascut el 18 d'abril de 1921 a Granollers, va començar la carrera periodística als setze anys a la seva vila natal, on va fundar i dirigir el setmanari local *Estilo*, després anomenat *Vallés*, que encara existeix.

Va fer la carrera d'advocat a Barcelona i, un cop acabada, va haver d'anar a fer el doctorat a Madrid. Aprofitant la seva estada a la capital, va matricular-se, als 22 anys, a l'Instituto de Estudios Políticos, que dirigia Fernando María Castiella, i a l'Escola Oficial de Periodisme, que dirigia Juan Aparicio.

La seva mare pertanyia a una família arreladament carlina, cosa que li va permetre agafar la corresponsalia d'*El Correo Catalán* a Madrid. La seva amistat amb l'editor Luis de Caralt li va permetre agafar també la corresponsalia de Radio España.

A Madrid, aquell jove que prometia va relacionar-se de seguida, en funció de la seva feina, amb alguns polítics que el van ajudar. Però no es va limitar al món carlí que més directament havia de beneficiar amb les seves informacions, sinó que va saber diversificar el cercle de les seves relacions polítiques, que anaven des del tradicionalista ministre de Justícia Antonio Iturmendi fins al d'Afers Estrangers, vinculat a l'Asociación Católica Nacional de Propagandistas, Alberto Martín Artajo. Precisament l'arribada d'aquest al govern, el juliol de 1945, va ser decisiva per al nomenament de Colomer com a director d'*El Correo*. Acabada la guerra mundial, calien aires nous, anar arraconant les camises blaves i les boines vermelles i donar pas a gent jove amb ambició. Colomer era la personalitat ideal. El jonsista Juan Aparicio, que l'havia conegut bé a l'Escola de Periodisme, el va apadrinar també, per tenir un xicot de confiança a Barcelona. Així va desembarcar Colomer el 1946 a la direcció d'*El Correo*, amb només 25 anys, un cas insòlit de joventut en un càrrec de tanta confiança.

—En començar la guerra civil, jo tenia 15 anys i ja havia desfilat vestit de requetè en les concentracions que durant la República havíem fet a Montserrat i Poblet. Per part de la meua mare hi havia una gran vinculació amb el carlisme, però per part del pare més aviat eren gent no política, per bé que conservadora.

—No el van allistar, ni en la quinta del biberó...

—Jo havia sofert un accident de caça i vaig perdre un peu. Era mutilat. Això va fer que passés la guerra a la reraguarda. Vaig veure desaparèixer els que havien estat els meus caps polítics, i companys meus del requetè, com el mestre de Parets i els seus dos fills, o el germà gran dels Riera Marsà, que tenia 22 anys... Per això, en acabar la guerra, jo tenia una visió molt maniquea de la realitat: havia vist matar companys meus, cremar esglésies, col·lectivitzar les fàbriques. La meua visió era molt elemental: els uns bons i els altres dolents. Després vaig anar veient que tot era molt més complex.

—La guerra li va interrompre els estudis en un moment clau de la seva vida...

—Així i tot vaig poder acabar la carrera de Dret a Barcelona, el 1942. Aleshores el doctorat no es podia fer aquí, calia anar a Madrid, i vaig haver-hi d'anar. Un cop allà, vaig aprofitar per matricular-me també a l'Escola Oficial de Periodisme.

—De què li venia, l'afició al periodisme?

—Jo havia fundat, als 18 anys, a Granollers, un setmanari local, que encara existeix amb el nom de *Vallés*.

—Crear una publicació en la immediata postguerra no devia ser fàcil...

—Ho vaig fer perquè, un cop dins de la política, jo tenia unes limitacions evidents, per la meua invalidesa i perquè no era un gran orador. Així que vaig preferir manifestar-me políticament a través del periodisme... Jo no volia que aparegués com una publicació oficial de la Jefatura Oficial del Movimiento, sinó com una empresa privada, que és el que realment era. Però tampoc podia aparèixer com a publicació carlina, i vaig haver-me de camuflar amb *el yugo y las flechas*, cosa que va ser molt mal vista pels companys carlins. Però no tenia aleshores una dependència directa de la Jefatura del Movimiento: era veritablement una empresa



privada, que fins i tot proporcionava alguns guanys, perquè jo sol m'ho feia tot i no hi havia despeses. Però jo no em volia quedar per sempre a Granollers només per mantenir-la, i els que la van agafar quan vaig marxar ho van fer amb uns altres plantejaments i van haver d'agafar una dependència més gran del Movimiento.

—El carlisme s'havia integrat amb Falange i les JONS en el partit únic....

—Mentre vaig ser a Granollers jo pensava que aquesta integració era bona, però quan vaig sortir de Granollers vaig veure que no hi havia tal integració, sinó un intent d'absorció i eliminació dels grups tradicionalistes, que si l'any 36 eren una minoria, l'any 40 havien crescut molt, perquè s'hi havien integrat gent que no volien tenir uns ideals totalitaris però que no podien expressar-se a través de cap altre partit, com la gent de la Lliga. El carlisme era molt fort com a esperança.

—L'únic jove carlí de Catalunya a l'Escola Oficial de Periodisme de Madrid, el 1943, era un fitxatge inevitable per a *El Correo Catalán*...

—La meua experiència com a periodista local va ser un argument de pes. Jo ja havia fet de corresponsal del diari a Granollers, i quan vaig marxar em van demanar que els busqués

substitut: els vaig proposar en Josep Verde Aldea, l'actual eurodiputat socialista, que és efectivament qui va continuar la corresponsalia d'*El Correo* a Granollers. La crònica de Madrid la passava cada nit per telèfon, l'agafava el taquígraf a mà, ho passava a màquina i d'allà anava a la linotípia. Les meves cròniques eren evidentment político-tradicionalistes. També havia de parlar de temes de folklore local, però quan hi havia una ocasió —com ara una conferència o la presentació d'un llibre— per exaltar els nostres polítics, com en Joaquim Bau, o la gent més pròxima al tradicionalisme doctrinari, com en Pemán, ho feia, evidentment.

—Va tenir problemes amb la censura?

—*El Correo Catalán* tenia una situació especial, vivien dintre d'una nebulosa. Els mèrits que havien fet tants combatents carlistes morint en la guerra civil li donava una certa patent de cors davant la censura. A més, estava vinculat molt fortament amb els bisbes, als quals feia continus favors publicant-los les cartes pastorals i exaltant la seva labor. La censura tenia la impressió que si ens tocaven a nosaltres, tocaven l'Església. Per això, el diari tenia un censor eclesiàstic propi, el canonge provisor doctor Baucells —que, per cert, era sord—, i la censura política donava per bo el que ell decidia. A més, tots ja sabíem en quin terreny ens movíem, i escrivíem en uns termes tan abstractes, que la censura poca cosa hi tenia a dir. Recordo que en un dels meus primers articles, per criticar la multiplicat de jurisdiccions especials que va crear el franquisme —de responsabilitats polítiques, de contraban, de delictes monetaris...—, vaig haver de parlar de la feina dels advocats i dels juristes i citar sant Ramon de Penyafort. Un altre cop, per destacar els avantatges del pluralisme, vaig comparar el monoteisme tomista amb la visió del món de sant Agustí, que veia un Déu més plural, que contenia a la vegada Amor, Intel·ligència, Ordre i Legalitat. Va agradar molt als bisbes, que van veure que sabia molta teologia, però no sé si el lector va captar el que volia dir. Sempre podies colar alguna coseta, perquè hi havia censors que, amb tots els respectes personals, eren bastant..., com ho diré?: que no s'adonaven del que deies.

—La caiguda de Ramírez Pastor va ser la seva gran oportunitat...

—El Diego Ramírez Pastor va venir nomenat de Burgos. En els primers temps, amb Serrano Suñer, van voler fer una premsa més homogènia. En Ramírez Pastor procedia del carlisme i era una persona de tota honradesa, però havia vingut amb la prepotència característica dels que arribaven a Barcelona directament des de Burgos. Sempre va estar marcat pel fet que a ell no l'havia nomenat el president del consell d'administració, en Joaquim Gomis. Això va crear una mena d'incompatibilitat personal del director amb el consell de Fomento de la Prensa Tradicionalista. Per això, quan van poder fer-lo fora i nomenar-

—“En acabar la guerra, tenia una visió elemental: uns bons i els altres dolents. Després vaig anar veient que tot era molt més complex”—

—“Hi havia censors que, amb tots els respectes personals, eren bastant..., com ho diria?: que no s'adonaven del que deies”—

me a mi, va ser com un alliberament. Jo era amic seu...

—I el director més jove de Barcelona, amb 25 anys...

—Venia amb idees noves. A Madrid havia conegut el padre Llanos, que encara no era el comunista que va ser després, però que començava a despertar interès pel que deia. El vaig portar de col·laborador. També m'havia vinculat, sense deixar el carlisme, a l'Asociación Católica Nacional de Propagandistas, on cabia des de la democràcia cristiana als catòlics autoritaris. Precisament un dels homes més representatius d'aquest grup, el Martín Artajo, quan va arribar a ministre d'Afers Estrangers va ser qui em va donar l'empenta definitiva per ser nomenat director d'*El Correo*. Ja era amic meu abans de ser nomenat ministre. Curiosament, el que ell va posar com el seu home de confiança a la premsa, el director general Cerro Corrachano, va ser el qui vaig tenir més conflictes com a director, especialment a causa de la publicació de les pastorals del Tarancón, que aleshores era bisbe de Solsona. Feia pastorals sobre el barraquisme o les titulava "Justicia, pan i trabajo" i jo en publicava el text íntegre com a fulletó col·leccionable. El Cerro va amenaçar-me diverses vagades de destituir-me. Era una gran persona, però quan va arribar al càrrec va descobrir el poder de l'estat. Quan s'empipava amb mi perquè publicava les pastorals del Tarancón, jo li deia que si aquest havia estat presentat al cap de l'Estat i n'havia rebut el vist-i-plau, jo no podia tenir cap sospita sobre la seva lleialtat ni creure, com deia el Cerro, que les seves pastorals soscavaven els fonaments del règim. "*Esto no quiere decir nada, porque también acabamos de nombrarte director de El Correo Catalán y podemos destituirte*". "A mi sí", li vaig dir, "*pero al obispo de Solsona, no*".

—La relació d'un director d'un diari de Barcelona era més forta amb Madrid que amb el governador civil?

—La censura d'aquí tocava petites coses de detall: que si un regidor havia dit això, que si una crítica de teatre contra un dels autors preferits del règim... Però quan tocaves una cosa més de fons, en un editorial, per exemple, els d'aquí ja no sabien gaire com anava. Perquè encara que el règim semblés monolític, no ho era tant. El director general de Premsa podia ser demòcrata-cristià i el governador civil d'aquí, d'una línia completament diferent. Per això ens enteníem directament amb Madrid. A l'època del Juan Aparicio a la direcció general de Premsa, com que era gran amic meu, aquí els de censura ja podien dir el que volguessin, que jo sabia que tocaven d'oïda. Si m'obrien un expedient, em quedava tan tranquil. Els falangistes sempre demanaven el meu cap, però jo tractava de fer-los veure a Madrid que aquí de falangistes no n'hi havia hagut mai, i que si no es recolzaven en els

quatre carlins que tenien, malament. M'havien de donar la raó.

—Però, de fet, els periodistes en què més es van recolzar van ser els lerrouxistes.

—Al *Correo* no n'hi havia pas...

—Quan vostè va arribar a la direcció, en ser tan jove, es devia crear una situació curiosa en les relacions amb els redactors del diari, que en general eren gent molt gran.

—És normal, quan arriba un director nou, que es recolzi en uns quants companys de confiança. Jo al principi estava una mica espantat, davant aquells sants barons: monsenyor Lisbón, el Junyent... Cada dia, abans d'anar al diari, passava per la Catedral a encomanar-me a Déu. N'hi havia que em duplicaven l'edat, i en general tots tenien més experiència que jo. Però alguns em van ajudar des del primer moment, com per exemple el Tarín. Vaig portar col·laboradors nous, com en Duran i Ventosa, de la Lliga, que signava "Oldest". Dels fitxatges de redactors que vaig fer, uns van sortir més bé i altres no tant. El primer que vaig portar va ser l'Esteve Molist, que era un escolà de Vic molt amic del Luis Santamarina, que volia imitar. Escrivia com ell una literatura de *castellano viejo* que no tenia res a veure amb la realitat. El vaig conèixer un cop que vaig anar a Vic a donar una conferència. Em va semblar un noi que prometia i li vaig aconseguir una beca perquè pogués estudiar a Madrid. Quan va acabar la carrera el vaig fer entrar al *Correo*. Com que també era jove, als vells no els va semblar gens bé. Un altre que vaig fer entrar era el Jaume Pol Girbal, empordanès, de qui es deia que escrivia quasi com en Pla, i també en Josep Parnau, i l'Ibáñez Escofet...

—Però també en van marxar bons periodistes, com Manuel del Arco.

—La seva marxa no va tenir res a veure amb la meua entrada. Va ser perquè al *Diari de Barcelona* li van oferir més diners que al *Correo*. En marxar, el vaig substituir pel Soler Serrano, que feia l'entrevista diària, i el Muntañola, que feia la caricatura. I després d'un any i mig fent-ho ells, ho va agafar el Parnau. El Parnau el vaig conèixer a l'Escola de Periodisme, que jo dirigia. Era mestre i parlava amb un accent lleidatà terrible. Li deïem "Lo Parnau".

—A l'època que vostè va estudiar a l'Escola de Madrid, hi havia algun altre català?

—De català no en vaig conèixer cap. El que sí que hi havia era Horacio Sáenz Guerrero, que era de La Rioja, i quan va acabar el van enviar aquí a *La Vanguardia*.

—Com va anar la creació de l'Escola de Periodisme de Barcelona?

—"El director general de Premsa podia ser demòcrata-cristià i el governador civil d'aquí, d'una línia completament diferent"—

—Ens trobàvem que aquí hi havia molts bons periodistes que treballaven normalment però no estaven al Registre Oficial ni havien passat per l'Escola de Madrid, i calia regularitzar la seva situació. Acabada la guerra, quan el Serrano Suñer va crear el Registre Oficial de Periodistes, es va dir que podien inscriure-s'hi els que estiguessin treballant en una redacció el 1939 o els que a partir d'aquell moment sortissin titulats de l'Escola Oficial. La majoria van fer la sol·licitud, amb els avals i certificacions necessaris, i si van passar la depuració, van ingressar al ROP, que era requisit indispensable per treballar. Però alguns que havien treballat abans de la guerra no van voler demanar la inscripció, per por, i altres que van començar a treballar després no havien passat per l'Escola Oficial. Gent com l'Angel Zúñiga, el Sempronio, el Néstor Luján, el Llorenç Gomis, el Julio Manegat o el Julià Mir —que després va fundar el *Dicen*— estaven en fals; alguns perquè havien treballat en premsa catalana o havien estat inscrits en un sindicat i no podien legalitzar la seva situació, i d'altres perquè havien començat a treballar sense passar per l'Escola. Fins i tot alguns Pérez de Rozas estaven en una situació d'intrusisme, que van regularitzar amb aquell curset. Per això vaig convèncer l'Aparicio que, ja que la realitat no s'adaptava a la legislació, calia adaptar la legislació a la realitat. No els podíem enviar pas tres anys a Madrid, a gent que eren mestres del periodisme, i per això vam muntar un curset d'estiu. Primer pensàvem en una trentena, però al final n'hi vaig fer entrar setanta-sis. Alguns dels que vaig *colar* no tenien tants mèrits per entrar-hi com altres que van quedar-ne fora, en el sentit que feia molt poc temps que eren al periodisme, com l'Ibáñez Escofet o el Llorenç Gomis, o bé que només eren nois que prometien, com el Luis Ezcurra. Això em va fer molt mal veure d'alguna gent que feia temps que publicaven coses en premsa i que no els vam deixar entrar al curset, com el Martí Farreras o la Llucietà Canyà. Deien que jo havia afavorit els que treballaven al *Correo*. Amb el curset d'estiu ja van tenir tots el títol de periodista i van poder-se inscriure al ROP.

—Però aquest curset d'estiu va ser una cosa diferent de l'Escola...

—Sí. Acabat el curset vam crear l'Escola de Periodisme de Barcelona. L'Aparicio va concedir que es poguessin fer dos cursos aquí i que només s'hagués d'anar a fer a Madrid el tercer, amb beca. Es va començar en unes sales de l'Ateneu, gràcies al fet que jo n'era directiu, i també el Gual Villalbí. Per pagar alguna cosa als professors, vam demanar als diaris que ens subvencionessin. La *Vanguardia* va ajudar força, i per agrair-li l'ajuda l'Aparicio va obtenir per al comte de Godó la gran creu del mèrit civil. A l'hora de fer-l'hi saber, no va voler que ho fes el delegat provincial del ministeri, sinó que em va demanar que ho fes jo. Al final vam haver de marxar de l'Ateneu, perquè protestaven molt, fins i tot a Madrid. El que més ens va perjudicar



va ser l'organització dels col·loquis: cada setmana organitzaven uns debats públics, amb diversos ponents, en els quals els alumnes de l'escola feien preguntes, però era obert al públic. Hi havia cues al carrer, fins al punt que alguns debats vam haver-los de traslladar a la sala Mozart, i fins i tot al Price, perquè la gent no cabia a la sala de l'Ateneu. Era com els actuals debats a televisió, però l'any 1953, en una època que al nostre país no es feien coses d'aquestes. Sovint venia el mateix Aparicio a moderar-los, i si no, ho feia jo mateix. Els diaris en publicaven resums. He buscat a la premsa de l'època i n'he trobat, per exemple, un que es deia "¿Cómo conquistó usted la fama?", en el qual hi van participar Joan Miró, Hipólito Lázaro, el Samitier, el Josep Clarà, la Raquel Meller, en Josep Maria de Sagarra... O un altre quan hi va haver el cas Di Stefano, que va ser dels de més èxit. Tanta expectació despertaven, que fins i tot vam arribar a cobrar entrada, i d'aquesta manera obteníem recursos per a l'Escola, que n'anàvem molt mancats. Buscàvem patrocinadors per als viatges de fi de carrera, i per poder-nos finançar, un any fins i tot vam portar el Milà a jugar un partit amistós amb el Barça, que havia quedat campió de Lliga, i vaig aconseguir, després de parlar amb el general Moscardó, responsable polític de l'esport espanyol, que el Madrid ens deixés el Di Stefano per jugar també en aquest partit. El dia de l'aniversari de l'alliberament de Barcelona vam emplenar l'antic estadi del Barcelona i vam treure un milió de benefici. Aleshores vaig cometre un error de joventut, i com que amb quatre-centes cinquanta mil pessetes ja en teníem prou per eixugar els dèficits de l'escola, vaig anar a veure el governador civil, amb qui no mantenia gaire bones relacions, per lliurar-li la

—“L'Esteban Molist semblava un noi que prometia, i li vaig aconseguir una beca perquè pogués estudiar a Madrid”—

resta, i que ho destinés a beneficència. Carai! Quan el governador va veure que havíem obtingut un milió de pessetes, va dir que l'any següent ja l'organitzaria ell, "el partido benéfico". O sigui, que no en vam poder muntar mai més cap. Tot això, l'Ateneu no ho veia amb bons ulls, i el Florentino Pérez Embid, que era director general de Cultura, crec, i els Ateneus depenien d'ell, ell mateix, que m'havia nomenat a mi i el Gual Villabí directius de l'Ateneu, ens en va fer treure l'Escola de Periodisme. Va ser aleshores que vam anar a parar a Santa Mònica.

—On ara hi ha una sala d'exposicions de la Generalitat, al capdavant de la Rambla. Com hi van anar a parar?

—Aquell convent va passar a l'administració civil en les desamortitzacions del segle passat, però no sabien què fer-ne. Encara que estava vinculat a la parròquia del costat, era patrimoni de la Diputació. I ens ho van deixar per a l'Escola, a falta de res millor. I així vam continuar. Però després de l'Aparicio van posar a la direcció general un doctrinari sofista, el Muñoz Alonso, que va tancar l'escola de Barcelona. Era un que publicava llibres titulats *José Antonio, un soñador para un pueblo*, i coses així. Com que a l'Escola de Periodisme d'aquí ens movíem en un terreny molt tècnic, i no volíem adoctrinar els alumnes, ni políticament ni religiosament, em va substituir per l'Ezcurra,

després de cridar-me un dia per dir-me que hi havia una quantitat de denúncies en contra meu, perquè teníem molts alumnes que no eren de fiar, i que hi havia una llibertat entre nois i noies excessiva.

—N'hi havia gaires, de noies? Perquè a les redaccions no n'hi havia ni una...

—Es va posar de moda, entre les noies de la burgesia, estudiar periodisme. Però, naturalment, quan acabaven els estudis es casaven i no exercien la carrera. Per allà va passar, per exemple, la Bibí Salisachs, la Maria Marquès, filla d'una gran família d'industrials de Vilanova i la Geltrú, i la noia Giró, neboda del Godó, i que aleshores tenien l'empresa de motos Montesa. També hi venia la Carmen Trias de Bes, que va arribar a fer algunes cròniques de futbol per al *Correo*. També hi venien molts frares i capellans, perquè els ordes religiosos necessitaven gent titulada per dirigir les seves publicacions, molt abundants.

—A la seva època, *El Correo* fa el trasllat des de Banys Nous a la Rambla, als baixos de l'hotel Montecarlo, després de comprar la rotativa de *Las Noticias*...

—Vaig muntar una empresa a la qual vaig posar el nom de Gráficas Industriales, i aquesta empresa va comprar als Roldós la rotativa amb què havien fet *Las Noticias* fins al 1939. Amb ella imprimíem *El Correo* i altres coses per a tercers. El primer client que vam tenir va ser el *Dicen*. Vam tractar amb el Roldós i al final li vam comprar la rotativa per dos milions i mig, quan el preu del mercat era de deu. Vam veure que ens sortia més a compte llogar als Roldós el local on hi havia la rotativa que no traslladar la rotativa a un altre lloc, que hauria costat una fortuna. Així es va traslladar tot el *Correo*, redacció, administració i tallers. A la inauguració hi van venir dos ministres: el tradicionalista Iturmendi, ministre de Justícia, i el monàrquic comte de Vallenga, ministre d'Obres Públiques.

—Perquè no van deixar publicar *Las Noticias* als Roldós, després de la guerra?

—El règim va fer un mapa de la premsa de Barcelona, i *Las Noticias* no hi entrava. Es van concedir només els necessaris per mantenir un equilibri polític: Falange, carlins, monàrquics joanistes, un diari esportiu i dos diguem-ne independents, un de matí, *La Vanguardia*, i l'altre de tarda, *El Noticiero*. I ja no en va deixar sortir cap més. L'argument que es donava oficialment és que no hi havia paper, cosa que a la postguerra era certa, però només fins a cert punt. Els cupos de paper era la nostra batalla contínua, perquè els diaris del Movimiento sempre estaven beneficiats pel cupo. Els donaven més paper del que necessitaven i ens el revenien a nosaltres al doble de preu. El sindicat vertical de premsa era el que distribuïa els cupos, i al sindicat hi tenien un fort predomini els falangistes.



—La seva tensa marxa d'*El Correo* contrasta amb l'entrada triomfal que hi havia fet.

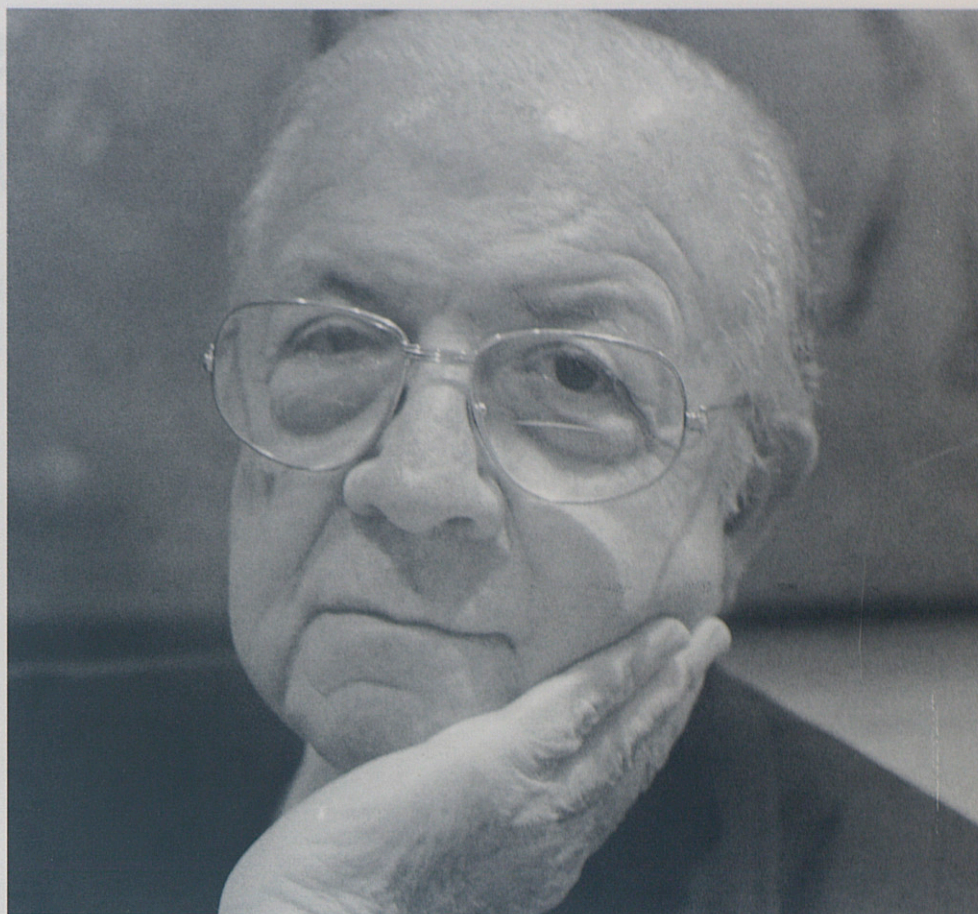
—Amb el nou consell d'administració vam arribar a una situació insostenible, fruit d'un moment de crisi personal que jo travessava i de la prepotència amb què aleshores jo em movia. Vaig seguir una política de mantenir-los massa apartats de les grans decisions. La conseqüència va ser que finalment em vaig decidir a vendre les accions que tenia i a renunciar al contracte, sense cap indemnització. Ara penso que va ser un error.

—Però per què es van produir aquestes tensions amb el consell nou?

—Són coses rares. El consell nou potser trobava aleshores que jo feia massa coses: la direcció de Radio Nacional a Barcelona, la de l'Escola..., i trobaven que em dedicava poc al diari. Però crec que la crisi forta va esclatar per una bajanada, una cosa que no tenia res a veure amb el diari, però que revela molt bé com funcionen les coses a la vida, per camins molt diferents dels que la gent s'imagina. Sovint els problemes sorgeixen per banalitats i no per qüestions de fons. Per a mi va ser una gran lliçó. Ho explicaré: Hi havia al consell d'administració un capellà que a mi m'havia ajudat molt, mossèn Rossell, molt carlí. Quan es va produir la vacant de capellà de la capella de Sant Jordi, a la Diputació, ell aspirava a ocupar-la. Però hi havia un altre aspirant, el doctor Roqué, menys tradicionalista que ell. Jo era diputat provincial i vaig haver d'intervenir en la decisió. I en lloc d'agrair a mossèn Rossell tot el que havia fet per mi, em vaig deixar portar per les meves inclinacions intel·lectuals i vaig donar suport a la candidatura del doctor Roqué. Mossèn Rossell no m'ho va perdonar mai, i a partir d'aquell moment va fer tot el possible per perjudicar-me. Ja passa, que de les grans amistats es va als grans odis. I l'*odium theologicum* ja no es para mai més. Tenir un enemic tan fort al consell d'administració del diari al final em va cansar, i vaig llançar l'esponja. Ja portava dotze anys al diari. Potser va ser un error, per a mi i per al diari, perquè, en seguir uns camins diferents, va començar a fer batzegades, en un moment de forta competència dels altres diaris, quan ja no hi havia manca de paper i podien començar a ser més brillants. En despolititzar-se, el diari va perdre el públic fidel. Jo crec que si no haguessin començat aquelles oscil·lacions encara tindriem *Correo*.

—Però quan vostè va marxar va ser precisament quan més van pujar les vendes...

—L'Andreu Roselló va ser un gran director. Havia començat fent rebuts a l'administració, i quan va poder passar a la redacció va destacar escrivint cròniques d'internacional, que eren bastant llegides, perquè tenia instint periodístic. És el que feia quan jo hi vaig arribar. El vaig nomenar sots-director. Però em sembla que quan va arribar a la direcció no li van deixar seguir



gens la seva línia ideològica, que l'empresa el va arribar a interferir molt, imposant-li textos, sobretot al final.

—Abans ha parlat d'en Duran i Ventosa, de la Lliga, com a col·laborador del diari. Desapareguda *La Veu de Catalunya*, i sense possibilitat de reeditar-se, pel fet de ser en català, quins vehicles d'expressió en premsa va utilitzar la Lliga, després del 39?

—La gent de la Lliga havia mantingut sempre bones relacions amb els carlins, i en acabar la guerra es van acollir al *Correo*.

—A part de l'Esteve Molist i en Pernau, quins altres joves periodistes d'aleshores recorda?

—El Cadena, que vaig agafar per a la revista *Paseo*, que jo editava; en Faulí, que va començar al *Correo Catalán*. M'agradaria saber quin record conserven de l'Escola...

—Com es va vincular amb la ràdio?

—Per l'amistat amb l'editor Luis de Caralt. Quan era a Madrid vaig començar a fer de corresponsal de Radio España de Barcelona, on hi havia el Luis de Caralt. Sempre em va ajudar molt. Quan ell era diputat provincial de Cultura i jo estudiava a Madrid, em buscava de tant en

—”A l'Andreu Rosselló, em sembla, l'empresa el va interferir molt, imposant-li textos, sobretot al final”—



tant cicles de conferències a les biblioteques populars. Jo venia uns dies i així guanyava uns diners. També em va donar la corresponsalia de Radio España. Després, a Radio Nacional, m'hi va fer entrar l'Aparicio, perquè va veure que era una manera d'intensificar la seva importància a Catalunya. Em va nomenar director de les dues emissores de Radio Nacional. Vaig intensificar els programes populars: "Fantasía", de l'Arandes i el Gallo, la campanya benèfica dels senyors Dalmau i Viñas... Amb ells vaig tenir alguns problemes, perquè jo creia que havíem d'ajudar el Cottolengo i ells eren més partidaris de l'Hospital Clínic. Jo vaig fer emetre per primer cop "La Santa Espina", primer només la música i després també amb la lletra. Vaig tenir una quantitat de denúncies dels de la Jefatura Provincial... Fins i tot em va cridar el ministre! Amb l'Arias Salgado no intimàvem gaire, però em tenia afecte, perquè quan venia a Barcelona i veia aquelles cues a l'Ateneu, als col·loquis de l'Escola, o al carrer Aragó, als programes de la campanya benèfica, que els fèiem a la Mutualitat de la Indústria Tèxtil, doncs allò li agradava molt. L'Arias Salgado era un dogmàtic que feia uns

discursos molt llargs i ens els feia publicar a la premsa. Ocupaven dues pàgines! Mossèn Balart, que era confessor d'en Franco i molt amic meu, m'explicava un dia que li havia comentat al Generalísimo la llargada dels discursos de l'Arias Salgado. "¿Usted cree que habrá algún español que se los lea, excelencia?", diu que li va preguntar. "Quizás mejor así, quizás mejor que no lo lean!", li va contestar Franco.

—A la seva època, les relacions amb els altres directors com eren?

—Amb el que millor em vaig entendre va ser amb el de *La Prensa*, en Sánchez Gómez. Vaig viure amb ell l'aventura de l'!*Hola!* També tenia una relació cordial amb el Castillo, del *Diario de Barcelona*, i amb el Santamarina, amb qui teníem amics comuns a Madrid. Ell no era periodista, anava per lliure; però era un home honrat. Amb el Manegat també molt bé. Però en Galinsoga es mantenia a part, es considerava més aristòcrata que els altres. Em va començar a fer cas i a tractar de tu a tu quan, a conseqüència d'una sèrie d'esdeveniments que van passar a Madrid i de la influència de l'Iturmendi, em van nomenar procurador en Corts al mateix temps que el Felipe Bertran Güell. Però als altres directors els tractava instal·lat des d'una certa superioritat.

Mentre va ser director del diari va tenir una participació del 45% en les accions de l'empresa editora. En marxar, es va vendre aquest paquet d'accions, que va passar a engruixir la participació que la família Baygual tenia ja des del 1952 en el consell d'administració del diari. Els Baygual, empresaris tèxtils, van convertir-se a partir d'aquell moment en els homes forts de l'editora del diari. Van ser ells qui van promoure Roselló a la direcció, en substitució de Colomer. Un dels membres de la família Baygual va agafar la gerència. L'època dels Gomis i dels carlins passava a la història; començava la dels empresaris tèxtils, que anaven ocupant també altres llocs clau de la societat civil catalana, com la junta del Barça.

Els últims anys de director d'*El Correo*, Claudio Colomer va alternar (des del 1954) el càrrec amb la direcció de Radio Nacional de España a Barcelona. Va participar en la fundació de la revista catòlica progressista *El Ciervo* amb els germans Llorenç i Joan Gomis, Joaquim Xicoy i Paco Condominas. Però també enviava col·laboracions al setmanari ultradretà *El Español*, col·laboracions que va mantenir pràcticament fins a l'extinció de la revista, als anys setanta.

Va ser diputat provincial a Barcelona i procurador en Corts per designació directa de Franco a Madrid. Més tard va ocupar un temps els càrrecs de governador civil d'Alaba i Santander i va participar el 1972 en la creació del Club Seny Nou, versió barcelonina del Club Tàcito de Madrid. Actualment manté el seu despatx d'advocat a Barcelona i la vinculació amb diverses empreses familiars ●

—“En Galinsoga es mantenia a part, es considerava més aristòcrata que els altres directors de diari”—